

การศึกษาสร้างคนคุณภาพ สู่ความเป็น “ชาติอัจฉริยะ”

ธีรนิติ เล็กเจริญ

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ปฏิเสธไม่ได้ว่าในปัจจุบัน สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของโลกอย่างยิ่ง และสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพดังกล่าว คือ นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road; OBOR) หรือ การริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative; BRI) ซึ่งถือเป็นนโยบายสำคัญของประเทศจีนที่ได้รับการพัฒนามาจากเส้นทางการค้าอันเก่าแก่ของจีนที่ชื่อว่า “เส้นทางสายไหม (Silk Road)” ซึ่งเป็นเส้นทางที่ทำให้ภูมิภาคเอเชียสามารถเชื่อมต่อกับภูมิภาคอื่นๆ ของโลก โดยอาศัยความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ผ่านการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม พลังงาน และความสัมพันธ์ทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ผ่านการศึกษาและการท่องเที่ยวเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนพลวัตทางสังคมของประชากร สินค้า ต้นทุน และ

แนวความคิดระหว่างภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา และยุโรป¹

การพัฒนาเส้นทางสายไหมดังกล่าว ก่อให้เกิด “เส้นทางสายไหมใหม่ (New Silk Road) ในศตวรรษที่ 21” ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การพัฒนาและสร้างทางคมนาคม 2 เส้นทาง ได้แก่ “แถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหม (Silk Road Economic Belt)” ซึ่งเป็นเส้นทางสายไหมทางบก เพื่อเชื่อมโยงจีนกับยุโรปผ่านทางเอเชียกลาง และเอเชียตะวันตก และ “เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road)” เพื่อเชื่อมโยงจีนกับยุโรป ผ่านเส้นทางเดินเรือที่เชื่อมผ่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ และแอฟริกา ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อภูมิภาคอาเซียน และประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ เนื่องด้วยประเทศไทยถือเป็นจุดศูนย์กลาง

¹ วิษณุ วงศ์สินศิริกุล, (20 พฤษภาคม 2559), One Belt One Road กับโอกาสของไทย, [ออนไลน์] สืบค้นจาก: https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1463636522 (3 พฤษภาคม 2561).

ของ ภูมิภาคนี้ในทางภูมิศาสตร์ ดังนั้น เส้นทางสายไหมดังกล่าวย่อมก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อประเทศไทย ทั้งมิติทาง เศรษฐกิจ และมิติทางสังคม วัฒนธรรม อีก หนึ่งประเทศที่มีความสำคัญและมีบทบาท หลักต่อ BRI ในภูมิภาคอาเซียนคือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งได้ให้ความร่วมมือกับ จีนในการเชื่อมต่อ 3 ด้านภายใต้ BRI ได้แก่ ด้านการเชื่อมต่อด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้าน การเงิน และการร่วมมือกันในประเทศที่สาม เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา ซึ่ง ก่อให้เกิดโอกาสกับธุรกิจของสิงคโปร์ในด้าน ต่าง ๆ อาทิ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน : การ วางแผนเมืองและต้นแบบการพัฒนาผังเมือง สวน สาธารณะแบบผสมผสาน ระบบเมืองอัจฉริยะ และวัสดุก่อสร้าง 2) ด้านการเชื่อมต่อ : การ บินการขนส่ง การรถไฟ และท่าเรือ และ 3) ด้านการบริการทางการเงิน: การประเมิน โครงการ และการจัดหาเงินทุนโครงการ²

หากมองย้อนกลับไปเพื่อหาเหตุผลว่า ทำไมสิงคโปร์ซึ่งเป็นเพียงประเทศเล็ก ๆ ใน อาเซียน ที่มีจำนวนประชากรน้อย ไร้ซึ่ง ทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ และเป็นประเทศ เกิดใหม่ที่ดูเหมือนไม่มีรากฐานทาง

วัฒนธรรมแต่อย่างใด จึงสามารถพัฒนา ประเทศจนแซงหน้าประเทศในอาเซียนไปได้ แบบขาดลอย และกลายเป็นประเทศที่มี ศักยภาพในอันดับต้น ๆ ของโลก สาเหตุ สำคัญที่ทำให้สิงคโปร์ก้าวกระโดดได้ไกล ขนาดนี้ เนื่องจากรัฐบาลมีการวางแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติระยะยาว และ สามารถดำเนินการตามแผนดังกล่าวมาได้ อย่างสม่ำเสมอ จนทำให้ประเทศสิงคโปร์ขึ้น ชื่อว่าเป็น “Smart Nation” หรือ “ประเทศ อัจฉริยะ” และเป็นศูนย์รวมของทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพจากทั่วโลกมาร่วมกัน พัฒนาประเทศ

ที่ผ่านมารัฐบาลสิงคโปร์พยายาม พัฒนาเมืองให้เป็น “เมืองอัจฉริยะ (Smart City)” ที่นำประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัยเข้ามายกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชากรให้ดีขึ้น มีการดำรงชีพอย่างสะดวก สบาย นอกจากนี้ ยังจะเป็นการดึงดูดผู้มี ศักยภาพจากต่างประเทศให้เข้ามาอยู่และ ทำงานในประเทศสิงคโปร์มากขึ้น โดยปัจจัย สำคัญความสำเร็จที่สำคัญ ประกอบด้วย การให้ ความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและ ต่างประเทศ รวมถึงการวางผังเมืองระยะยาว (Long-term urban planning) ที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่เริ่มต้น ทำให้รัฐบาลทราบข้อมูลการ จัดสรรโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ

² Enterprise Singapore, About Belt and Road Initiative, [Online] URL: <https://ie.enterprisesg.gov.sg/Venture-Overseas/Browse-By-Market/Asia-Pacific/China/About-OBOR> (May 3, 2018)

และรองรับความต้องการในอนาคตได้ดีที่สุด นอกจากนี้ การปรับรูปแบบการทำงานและการให้บริการของภาครัฐและเอกชน โดยการนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) โดยเน้นความต้องการของผู้ใช้หรือบุคคลเป็นจุดศูนย์กลาง (Human - Centered Approach) เพื่อให้รับรู้ถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งภายใต้แผนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะดังกล่าวนี้ รัฐบาลสิงคโปร์จึงได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ดังนี้

Smart Housing Development Board (HDB) คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาและการเคหะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเมืองของประเทศ เพราะหน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานเดียวที่ได้รับอำนาจให้สามารถพัฒนาเมืองครอบคลุมในทุกมิติ อาทิ ที่อยู่อาศัย สวนสาธารณะ ผังเมือง จึงทำให้ HDB ทำงานได้คล่องตัวและรวดเร็ว ด้วยการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยของ HDB แบบต่อเนื่องและเข้มข้น ทำให้ชาวสิงคโปร์ได้เปลี่ยนรูปแบบที่พักอาศัยจากเขตสลัมที่มีความหนาแน่นไปสู่ที่พักอาศัยแนวสูง (Flat) ที่ทันสมัยและถูกสุขภาวะในที่สุด โดยขณะนี้ HDB ได้พัฒนาโครงการ Tengah (Forest Town) ให้เป็นเมืองไร้รถที่มีความเป็นอัจฉริยะที่ใหญ่ที่สุดในสิงคโปร์ โดยเน้นเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านน้ำ พลังงานไฟฟ้า

เช่น การใช้ smart lighting ที่สามารถปรับสภาพได้ตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ และระบบกำจัดขยะแบบอัตโนมัติ (Pneumatic Waste Conveyance System; PWCS) ซึ่งเป็นระบบรวมของเสียแบบอัตโนมัติ โดยการดูดอากาศความเร็วสูงเพื่อส่งของเสียในครัวเรือนผ่านทางท่อใต้ดินไปยังศูนย์รวบรวมของเสียเพื่อกำจัดต่อไป³

Smart Healthcare รัฐบาลให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อตอบสนองต่อผู้ป่วยได้อย่างสะดวก และทันต่อเวลายิ่งขึ้น ตัวอย่างของการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ได้แก่ การใช้เซ็นเซอร์ขนาดเล็กสำหรับตรวจชีพจร อุณหภูมิของร่างกาย โดยอาศัยการรายงานข้อมูลไปยังโรงพยาบาลเพื่อให้ทีมแพทย์คอยเฝ้าระวังสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนา ระบบ Elderly Monitoring System (EMS) โดยใช้เซ็นเซอร์คอยตรวจจับการเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุภายในบ้าน หากพบว่าเซ็นเซอร์ไม่สามารถตรวจจับการเคลื่อนไหวได้ในเวลาที่กำหนด ระบบจะแจ้งเตือนไปยังสมาชิกในครอบครัว หรือทีมแพทย์เพื่อให้มีการช่วยเหลือ

---

³ Vanessa Lim, (September 9, 2016), Tengah 'Forest Town' to be Singapore's largest smart, sustainable town, [Online] URL: <https://www.channelnewsasia.com/news/singapore/tengah-forest-town-to-be-singapore-s-largest-smart-sustainable-t-7813062> (May 3, 2018)

ต่อไป นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบ Tele - health สำหรับผู้ป่วยพักฟื้นที่บ้านและปรึกษาแพทย์ได้จากที่บ้านแทน เพื่อให้ผู้ป่วยสบายใจและสบายกายกว่าการเดินทางมาโรงพยาบาล หรือแม้กระทั่งการใช้หุ่นยนต์ในการจดจำประวัติการรักษาของผู้ป่วย ขนส่งอาหาร เสื้อผ้า และยารักษาโรคไปยังเตียงผู้ป่วย รวมทั้ง การดูแลรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ป่วย ซึ่งถือว่าการลดขั้นตอนในการทำงานของบุคลากรโรงพยาบาล Changi General Hospital ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการรักษา ซึ่งโรงพยาบาลได้จำลองห้องพักให้มีสภาพคล้ายบ้านผู้ป่วย (mock - up HDB flat) และมีสวนหย่อมขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้ป่วยพักฟื้นได้ทดลองทำกิจกรรม มีการเคลื่อนไหว รวมถึง ได้ฟื้นฟูร่างกายก่อนกลับบ้านของตน

Smart Transportation รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะระบบการขนส่ง โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับปรุงการจราจร โดยลดความแออัดของปริมาณการจราจรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ทำให้การจราจรของสิงคโปร์มีประสิทธิภาพ เนื่องมาจากระบบการขนส่งสาธารณะที่มีการเชื่อมโยงกันเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีความรวดเร็ว กอปรกับอัตราค่าโดยสารที่มีราคาค่อนข้างถูก ซึ่งสวนทางกับราคารถยนต์ส่วนบุคคลที่มี

ราคาสูง จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เลือกใช้ระบบการขนส่งสาธารณะ รวมทั้งการเคารพกฎหมาย ระเบียบวินัยบนท้องถนนของประชาชน โดยอาศัยกล้องตรวจจับความเร็วที่ติดตั้งอยู่ตามทางด่วน และถนนสายสำคัญ การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Road Pricing; ERP) สำหรับรถทุกคันที่ผ่านเข้ามาบนทางด่วน และถนนที่การจราจรติดขัดในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 7.30 น. จนถึง 19.00 น. จะต้องเสียค่าผ่านทาง ซึ่งการนำด่านนี้มาใช้เพื่อเป็นการลดการติดขัดทางจราจรในย่านธุรกิจกลางเมือง (CBD) ของประเทศสิงคโปร์ จึงทำให้สิงคโปร์ไม่ประสบปัญหาเรื่องการจราจรที่ติดขัด การพัฒนาสถานีโดยสารแบบบูรณาการ Bukit Panjang โดยเป็นจุดต่อระหว่างสถานีรถบัส สถานี LRT (Light Rail Transit) และสถานี MRT (Mass Rail Transit) รวมทั้งศูนย์การค้า Hillion Mall โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้โดยสารที่นั่งเก้าอี้ล้อเลื่อน เช่น ระบบเรลล์ไทม์บอกจำนวนที่นั่งสำหรับผู้พิการบนสายรถบัสต่าง ๆ สถานีไร้สิ่งกีดขวาง (Barrier-free) รวมทั้งการบูรณาการของระบบบัตรโดยสาร (Ezlink) ที่สามารถใช้ได้กับระบบขนส่งทุกประเภท เช่น รถบัส MRT และ LRT รวมถึงการชำระค่าสินค้าในร้านสะดวกซื้อ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย Cashless payment ในปี ค.ศ. 2020 ต่อไป นอกจากนี้ ยังมีการ

พัฒนาแอปพลิเคชันเกี่ยวกับบริการรถโดยสารสาธารณะ ที่ช่วยให้ประชาชนของสิงคโปร์สามารถเดินทางไปยังจุดหมายที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว ผ่านการคำนวณเส้นทาง ระยะทาง ตำแหน่งรถโดยสาร และระยะเวลาในการรอรถโดยสาร รวมทั้งสามารถจองและชำระเงินค่าโดยสารผ่านสมาร์ตโฟนได้

โครงการอัจฉริยะต่าง ๆ ของประเทศสิงคโปร์ดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นเพียงบางส่วนที่อยู่ในแผนพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็น Smart Nation อย่างสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากรัฐบาลสิงคโปร์ที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาอย่างชัดเจน หน่วยงานด้านเทคโนโลยี และหน่วยงานการศึกษาที่สนองต่อนโยบายรัฐบาลการร่วมมือของภาคเอกชน ตลอดจนจนพลเมืองสิงคโปร์เองที่พัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้ประเทศก้าวเข้าสู่เป้าหมายนั้นได้อย่างสมบูรณ์ หากวิเคราะห์ถึงรากลึกของความสำเร็จแล้ว ล้วนมาจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิดประชากรที่มีศักยภาพ มีจิตสำนึก และมีการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยหนึ่งในปัจจัยสำคัญเพื่อให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายดังกล่าวนี้คือการพัฒนาและยกระดับ “การศึกษา” ของประชากร

เนื่องจากการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบของดัชนีการพัฒนามนุษย์

สิงคโปร์จึงเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงประถมศึกษา โดยรัฐบาลได้กำหนดให้ระบบการศึกษาเป็นเสาหลักแห่งการพัฒนาประเทศตั้งแต่เมื่อครั้งก่อตั้งประเทศในปี ค.ศ. 1965⁴ ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1980 กระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ได้พัฒนาการศึกษาโดยก้าวข้ามการเรียนการสอนที่เน้นท่องจำ (rote learning) ไปสู่การนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง (Problem-based learning) อีกทั้ง ยังให้ความสำคัญกับวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยได้กำหนดให้หลักสูตรการศึกษามีทั้งสองวิชาดังกล่าวเป็นวิชาหลักในทุกระดับชั้น

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญคือครูที่มีคุณภาพ ประเทศสิงคโปร์มีหน่วยงานสำหรับอบรมครู โดยเฉพาะซึ่งเรียกว่า National Institute of Education (NIE) โดยครูใหม่ทุกคนจะต้องผ่านการอบรมจากส่วนกลางที่สถาบันแห่งนี้ ซึ่งทำให้การสอนเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด และการคัดเลือกบรรจุครูจะคัดสรรจากนักศึกษาที่ได้คะแนนในระดับต้น ๆ ของชั้นเรียน และเพื่อดึงดูดคนที่เก่งมาเป็น

---

⁴ Riansingapore, (19 ตุลาคม 2555), การศึกษาสร้างประเทศสิงคโปร์, [ออนไลน์] สืบค้นจาก:

<http://>

www.riansingapore.com/index.php?lay=show&ac=article_blog&id=539548065&Ntype=10 (4 พฤษภาคม 2561).

ครู รัฐบาลจึงทำให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีโอกาสและความก้าวหน้าทางสายวิชาชีพ สามารถพัฒนาเป็นครูใหญ่ และเป็นนักวิจัยทางการศึกษาต่อไปได้⁵

สำหรับนโยบายด้านการศึกษาที่สำคัญของสิงคโปร์ อาทิ นโยบายการสอนสองภาษา รัฐบาลสิงคโปร์ได้กำหนดให้การเรียนการสอนทุกวิชาเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ นักเรียนทุกคนต้องเลือกเรียนวิชาภาษาทางการของเชื้อชาติของตนด้วย ซึ่งได้กำหนดไว้ 3 ภาษา ได้แก่ จีนแมนดาริน มาเลย์ หรือทมิฬ

นโยบายการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการรักประเทศ บทบาทของการเป็นพลเมือง สิงคโปร์และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ก่อนส่วนตน ในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถม

นโยบายการศึกษาเพื่อก้าวสู่สังคมฐานความรู้และการเป็น Smart Nation เพื่อให้ประชาชนสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดของโลกมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ผ่านนโยบายการ

พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่โดดเด่น เช่น โครงการ SkillsFuture ในด้านการศึกษา ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่ออุดช่องว่างด้านทักษะอาชีพ นอกจากนี้ ชาวสิงคโปร์ทุกคน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจะมี Learning Portfolio ออนไลน์ของตนเอง เพื่อประเมินลักษณะเฉพาะของบุคคล และช่วยแนะนำด้านการวางแผนการศึกษา การทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต⁶

อย่างไรก็ตาม กรณีศึกษาของสิงคโปร์ ที่มีประสิทธิภาพและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการปลูกฝังให้ประชากรของตนมีคุณภาพ เพื่อเป็นฟันเฟืองในการพัฒนาประเทศ และฝังรากลึกอยู่ในประชากรของตน (DNA Hard-Coding) ในเรื่องสำคัญ ดังนี้

- 1) มีความรู้ผู้ดีรู้ชอบ (Know what is right and what is wrong)
- 2) เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)
- 3) ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม (team spirit)

---

⁵ Riansingapore, (14 ธันวาคม 2559), ทำไมสิงคโปร์จึงก้าวเป็นอันดับ 1 ของโลกด้านการศึกษา, [ออนไลน์] สืบค้นจาก: http://www.riansingapore.com/index.php?lay=show&ac=article_blog&id=539991909&Ntype=10 (4 พฤษภาคม 2561).

---

⁶ กระทรวงการต่างประเทศ, (25 เมษายน 2560), การขับเคลื่อนนวัตกรรมในต่างประเทศ : แนวทางการพัฒนา ด้านการศึกษาของสิงคโปร์, [ออนไลน์] สืบค้นจาก: <http://www.mfa.go.th/thailand4/th/news/6909/771> 12-แนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาของสิงคโปร์ (7 พฤษภาคม 2561).

4) จงรักและภักดีต่อประเทศของตน
(Love and loyal to your nation)

จากกรณีดังกล่าวสามารถนำแนวคิดการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็น “Smart Nation” ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะแนวคิดในการพัฒนาประชาชนในบริบทด้านการศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

สืบเนื่องจากแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ “DNA Hard - Coding” ของสิงคโปร์ หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะภาคการศึกษา ภาคการพัฒนาสังคม และภาคการปกครองของไทยจำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ผ่านการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเริ่มจากเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนก้าวไปสู่ครอบครัว โรงเรียน สังคม และนโยบายแห่งรัฐ

การส่งเสริมให้ประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการศึกษา โดยการจัดทำบัตรลงทะเบียนศึกษา สำหรับประชากรที่มีอายุครบ 25 ปีขึ้นไป ซึ่งบัตรดังกล่าวสามารถใช้ได้เฉพาะการสมัครเรียนหลักสูตรอบรมทักษะอาชีพเพิ่มเติม ที่ผ่านการเห็นชอบหลักสูตรจากรัฐบาลแล้ว โดยรัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณให้อย่างสม่ำเสมอ และไม่มีวันหมดอายุ ซึ่งอาจส่งผลต่อการแก้ไข

ปัญหาการว่างงานและการขาดแคลนแรงงานด้านทักษะอาชีพได้

การฝึกอบรมบุคลากรด้านการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากรทางการศึกษาควรมีการบูรณาการร่วมกัน และมีการจัดตั้งสถาบันผลิตและพัฒนาครู หลังจากสำเร็จการศึกษาก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาเพียงแห่งเดียว ซึ่งระบบรวมศูนย์ดังกล่าวทำให้สามารถควบคุมคุณภาพของครูที่ผลิตเข้าสู่ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการผลิตครูที่มีความรู้ลึกซึ้ง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนมีรากฐานความคิดวิเคราะห์ที่แข็งแกร่ง รวมทั้งมีระบบหมุนเวียนผู้บริหารไปบริหารโรงเรียนอื่นตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้มีการปรับและพัฒนากระบวนการบริหารและการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ให้ใกล้เคียงกันอยู่เสมอ

นอกจากนี้ เพื่อการก้าวเข้าสู่ความเป็นรัฐบาลดิจิทัลในยุค Thailand 4.0 ภาครัฐควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็น real-time มากขึ้น มีการรวบรวมข้อมูล (Big Data) ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานของภาครัฐเองร่วมกับภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง มีการนำดิจิทัลมาจัดบริการสาธารณะ ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน (Personalized หรือ Tailored Services) โดยการนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

(Design Thinking) มาวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้หรือบุคคลโดยเน้นความเป็นจุดศูนย์กลาง (Human-Centered Approach) เพื่อให้รับรู้ถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ขณะที่ภาครัฐต้องสร้างความมั่นใจให้ประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ ภาครัฐก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชนในการปรับกระบวนการทางความคิด (Mindset) ของตน รวมถึงต้องเปิดใจและเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ท้ายสุดแล้ว การเคารพกฎหมายอย่างสูงของประชาชนสิ่งค้ำประกันน่าจะเป็นผลโดยตรงจากการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจริงจัง มีบทลงโทษที่รุนแรง ทำให้ประชาชนมีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และเกิดอัตราการกระทำความผิดที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรพิจารณาบทลงโทษและบทลงโทษให้มีความรุนแรง ชัดเจน ยุติธรรม และเสมอภาค รวมถึง มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเฝ้าติดตามการกระทำความผิดของประชาชน เพราะหากประชากรของประเทศมีคุณภาพ ย่อมส่งผลต่อความแข็งแกร่งในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างสง่างาม มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสืบต่อไป